La aniversară

Drd. NICOLAE BĂCIUŢ
Directorul Direcţiei de Cultură şi Culte Mureş

Un sfert de mileniu de la naşterea lui Gheorghe Şincai. Nici timpurile şi nici vremurile, într-o furtunoasă şi continuă schimbare, n-au putut eroda semnificaţiile unei vieţi şi ale unei opere. Dimpotrivă! Ele rămân vii în conştiinţa neamului, atât prin dimensiune, cât şi prin consecinţe. Gheorghe Şincai a apărut pe scena istoriei într-un moment crucial pentru destinul românilor, dovedindu-se un spirit deschis înnoirilor într-o Europă a epocii luminilor, o conştiinţă lucidă, vizionară. Doctor în filosofie şi teologie, slujind cu credinţă neamului său, Gheorghe Şincai a cercetat cu pasiune şi neostoire istoria românilor, aducând documente pentru a demonstra un adevăr, care să certifice ştiinţific identitatea noastră – originea română şi latinitatea limbii române.

Hronica românilor şi a mai multor neamuri se constituie într-o operă de pionierat, prima istorie a românilor, realizată cu rigoare şi spirit analitic, într-o cuprindere de la anul 86 până la 1739. „*Hronica lui Şincai* – spunea Mihail Kogălniceanu în ***Dacia literară*** *– este un lucru atât de preţios, încât cuvintele îmi lipsesc spre a-mi arăta mirarea. Mii de documente necunoscute, rare, se află adunate şi nu stau la îndoială de a zice că, până Hronica aceasta nu va fi publicată, românii nu vor avea istorie*."

Putem spune acum că românii au istorie datorită lui Gheorghe Şincai, care a netezit drumul istoricilor care i-au urmat demersul, pe de o parte, dar a şi întărit convingerile naţionale ale celor care i-au îmbrăţişat ideile.

Gheorghe Şincai a fost, de altfel, el însuşi făuritor de istorie, într-un orizont de acţiune de mare extindere şi diversitate. Ca ilustru reprezentant al Şcolii Ardelene, el a militat pentru drepturile şi libertăţile românilor din Transilvania în circumstanţe cel mai adesea ostile, punând interesele neamului său mai presus de orice, cu generozitate şi spirit de sacrificiu.

Cele trei sute de şcoli româneşti înfiinţate prin iniţiativa şi eforturile sale în Transilvania, în calitate de director al învăţământului primar unit din această provincie, susţinute, şi editarea de manuale şi cărţi de popularizare a ştiinţei, de pregătire a dascălilor, au dus nu doar la luminarea neamului, ci şi la „*creşterea limbei româneşti*", cum ar spune cronicarul. În acelaşi sens se înscriu şi

BDD-A19287 © 2004 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:01:58 UTC)

cercetările sale, legate de istoria limbii, dar şi acţiunile conjugate cu ale altor cărturari, de înlocuire a alfabetului chirilic cu cel latin.

Personalitatea lui Gheorghe Şincai a fost una exemplară pentru contemporanii săi, dincolo de orice „incidente" biografice. După 250 de ani de la naşterea sa, Gheorghe Şincai rămâne contemporanul nostru, iar contribuţia lui la devenirea noastră, ca neam, trece examenele oricât de exigente ale cercetătorului.

Marcarea unui sfert de mileniu de la naşterea lui, este un fericit prilej de a repune în circulaţie decupajele dintr-o operă substanţială, care mai poate oferi încă nişte surprize dincolo de ceea ce au analizat cercetătorii reputaţi, de la Serafim Duicu la Mircea Tomuş, de la Ion Lungu la Dumitru Micu.

BDD-A19287 © 2004 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:01:58 UTC)